

ที่ระลึก

เนื่องในวันครบรอบคล้ายวันเกิด

พระครูสังฆรักษ์บุญส่ม ปญฺญาวโร

เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอชัยบาดาล

วัดสิงหาราม จังหวัดลพบุรี

ณ วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘

รับตราตั้งฐานานุกรม ที่พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญฺญาวโร
จากพระราชาคณะชั้นเทพ ที่พระเทพวิมลเมธี จังหวัดพิจิตร

พระครูสุนทรธรรมทิน เจ้าอาวาสวัดสิงหาราม
อุปัชฌายะของข้าพเจ้า
เป็นผู้อบรมสั่งสอน สนับสนุน และส่งเสริมให้ข้าพเจ้าได้ดีจนทุกวันนี้

วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๘ พรรษา ๖ รับตราตั้งพระครูสังฆรักษ์
จากเจ้าคณะอำเภอชัยบาดาล ณ วัดจันทาราม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

คณะข้าราชการครู ให้เกียรติร่วมงานรับตราตั้งพระครูสังฆรักษ์

ขบวนแห่ตราตั้งพระครูสังฆรักษ์ จากอำเภอชัยบาดาล ไปวัดสิงหาราม

รับมอบวุฒิบัตรจากพระครูสุนทรธรรมทิน
เป็นวิทยากรโครงการอบรมนักเรียนค่ายพุทธบุตร เฉลิมพระเกียรติ

พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญฺญาวโร ผู้ริเริ่มจัดงานปฏิบัติธรรม
บวชเนกขัมมะขึ้นเป็นปีแรก ณ วัดสิงหาราม
เมื่อวันที่ ๑~๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

งานบวชเนกขัมมะ วัดสิงหาราม อุบาสก อุบาสิกา ร่วมกันปฏิบัติธรรม
ถือศีลกินเจ รวม ๕ วัน ๕ คืน นำโดย พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญฺญาวโร

ข้าพเจ้าได้ริเริ่มจัดงานปฏิบัติธรรมบวชเนกขัมมะขึ้นเป็นปีแรก
เมื่อ วันที่ ๑~๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

แจกทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน
โรงเรียนบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

คำสั่งรองเจ้าคณะอำเภอชัยบาดาล

ที่ ๑ / ๒๕๔๖

เรื่อง แต่งตั้งเลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอชัยบาดาล

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๓ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ.๒๕๔๑) แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วย ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

จึงแต่งตั้งให้ **พระบุญสม** ฉายา **ปญฺญาวโร** อายุ **๕๗** พรรษา **๔** วิทยฐานะ **น.ธ.เอก** วัด **สิงหาราม** ตำบล **บัวชุม** อำเภอ **ชัยบาดาล** จังหวัด **ลพบุรี** ดำรงตำแหน่ง พระเลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอชัยบาดาล เพื่อทำหน้าที่เลขานุการ

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ **๑๖** เดือน **พฤษภาคม** พุทธศักราช **๒๕๔๖**

ขอจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนาตลอดกาลนานเทอญ ฯ

ลงชื่อ พระครูสุนทรธรรมทิน

(พระครูสุนทรธรรมทิน)

รองเจ้าคณะอำเภอชัยบาดาล

ตราตั้งครูสอนพระปริยัติธรรม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๑ ลักษณะ ๕ แห่งระเบียบองค์การศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษา พุทธศักราช ๒๔๙๔ จึงแต่งตั้งให้

พระครูสังฆรักษ์บุญสม ฉายา **ปญฺญาวโร** อายุ **๕๘** พรรษา **๖** วิทยฐานะ **น.ธ.เอก** วัดสิงหาราม ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม ประจำสำนักศาสนศึกษาวัดสิงหาราม ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ขอให้ผู้ได้รับแต่งตั้ง จงตั้งใจบำเพ็ญศาสนกิจด้วยวิริยะอุตสาหะเต็มความสามารถ และจงถึงความเจริญรุ่งเรืองสถาพร ในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกเมื่อ

ตั้ง ณ วันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

(พระเทพวิสุทธิโมลี)

เจ้าคณะจังหวัดลพบุรี

ประทับตราประจำตำแหน่ง

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

วุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

พระครูสังฆรักษ์ ปญฺญาวโร

ได้ผ่านการถวายความรู้ตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ระหว่างวันที่ ๒ - ๔ มิถุนายน ๒๕๔๘

ณ วัดยาง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

ขอจงเจริญในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นนิตย์ เทอญ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘

(พระพรหมวชิรญาณ)
ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมและ
เผยแพร่การพระศาสนาแห่งประเทศไทย

(สมเด็จพระพุฒาจารย์)
ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่
สมเด็จพระสังฆราช

ตราตั้งพระกรรมวาจาจารย์

ที่ ๑๒/๒๕๔๘

พระเทพวิสุทธิโมลี เจ้าคณะจังหวัดลพบุรี

ตั้งให้ **พระครูสังฆรักษ์บุญสม** ฉายา **ปญฺญาวโร**

อายุ **๕๙** พรรษา **๖** วิทยฐานะ **น.ธ.เอก**

วัด **สิงหาราม** ตำบล **บัวชุม** อำเภอ **ชัยบาดาล** จังหวัด **ลพบุรี**

เป็น

พระกรรมวาจาจารย์

ขอจงปฏิบัติตนให้สมควรแก่ฐานะ และจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนานเทอญ ฯ

ตั้ง ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(พระเทพวิสุทธิโมลี)

เจ้าคณะจังหวัดลพบุรี

ประทับตราประจำตำแหน่ง

คำปรารภ

เนื่องในวันคล้ายวันเกิดของข้าพเจ้าในปีนี้ อายุ ๖๐ ปี ครบ ๕ รอบ ข้าพเจ้ามีความคิดที่จะทำอะไรสักอย่าง เพื่อเป็นที่ระลึกแก่บรรดาญาติโยมและตัวข้าพเจ้าที่ได้อยู่มานานจนถึงทุกวันนี้ ก็เรียกว่า ได้ผ่านร้อนผ่านหนาวมามากมิใช่น้อย จากหนึ่งถึงหกสิบปี ล้มลุกคลุกคลานมามาก แสนยากแสนลำบากแสนเข็ญ ผิดถูกชั่วดี มีมาหมด ต่อสู้อดทนมาทุกอย่าง ทนต่อความลำบาก ทนต่อความเจ็บป่วย ทนต่อความเจ็บใจมาจนถึงทุกวันนี้ สุดท้ายก็มาหยุดอยู่ที่ตรงจุดสุดท้ายแห่งพระพุทธศาสนา คือ อุปสมบทเป็น พระบุญสม ปญฺญาวโร ณ วัดสิงหาราม ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี มาถึงวันนี้ก็พรรษาที่ ๗ แล้ว และก็บอกไม่ได้ทายไม่ถูกว่าจะอยู่ยืนยาวไปอีกกี่ปี เพราะชีวิตคนเราไม่แน่นอน เป็นพระครูอุปัชฌาย์ หรือมหาก็ยังพาลพาสึกได้ แล้วนับประสาอะไรกับหลวงตาแก่ๆ จะเอาอะไรแน่นอนกับสัตว์โลก มีรักก็ต้องมีเกลียด มีเกิดก็ต้องมีตาย มีบวชก็ต้องมีสึก เป็นเรื่องธรรมดา วันเวลาหมุนเวียนเปลี่ยนไปเร็วเหลือเกิน ชีวิตเปรียบเสมือนต้นไม้ใหญ่ใกล้ฝั่ง โดนแดดเผา โดนลมพัด โดนคลื่นน้ำสาดเซาะเข้าทุกวันๆ ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าจะล้มครืนลงมาวันไหน ช่วงนี้มีลมหายใจอยู่ ข้าพเจ้าก็จะพยายามทำดีเรื่อยๆ ไป ดังนั้น วันนี้ข้าพเจ้ายังมีลมหายใจอยู่ ก็เลยคิดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา เพื่อแจกเป็นธรรมทานให้กับญาติโยม และญาติสนิทมิตรสหายให้ได้อ่านกันเพื่อเป็นคติเตือนใจ มีทั้งคำคม คำชม คำสอน คงจะเป็นอุทาหรณ์ และเป็นประโยชน์พอสมควร อันประโยชน์ของการอ่านหนังสือจะดีหรือมีประโยชน์มากน้อยนั้น ก็สุดแล้วแต่ท่านผู้อ่านเป็นสำคัญ คือ ถ้าอ่านโดย ***โยนิโสมนสิการ คือ ใช้ปัญญาพิจารณาโดยแยบคาย*** อันได้อ่านแล้วเข้าใจโดยถ่องแท้แล้วก็จะได้ประโยชน์มาก และหนังสือเล่มนี้ที่ข้าพเจ้าได้เขียนเรียบเรียงเรื่องต่างๆ เก็บเล็ก

ผสมน้อย และจัดทำเป็นรูปเล่มขึ้นมาก็เพื่อเป็นอนุสรณ์ครบ ๖ รอบของข้าพเจ้าเท่านั้น ไม่ได้คิดสิ่งอื่นแต่ประการใด หากหนังสือเล่มนี้มีดีและเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน ข้าพเจ้าขออนุโมทนาสาธุขอบคุณเป็นอย่างสูง แต่หากผิดพลาดประการใดอันอาจมีขึ้นเพราะความมีปัญญาน้อยของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว เพราะเป็นหนังสือเล่มแรกของข้าพเจ้า อาจจะมีข้อผิดพลาดบกพร่องบ้าง ขอท่านผู้รู้โปรดเมตตาแนะนำและให้อภัยในความผิดพลาดในหนังสือเล่มนี้ด้วย จักเป็นพระคุณอย่างสูง

ฐาตุ จิรัง สะตัง ธัมโม

ขอพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าจงดำรงอยู่สิ้นกาลนานเถิด

พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญฺญาวโร

วัดสิงหาราม

อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอชัยบาดาล

สารบัญ

๗ พรรษาในร่มกาสาวพัสตร์

ข้าพเจ้ามองดูตัวเองมาตลอด ๗ ปี ที่อยู่ในร่มกาสาวพัสตร์ของบวรพระพุทธศาสนา นึกไม่ออกบอกไม่ถูกว่าข้าพเจ้าหันเหชีวิตเข้ามาอยู่ในเพศบรรพชิตได้อย่างไร? และทำไมดำรงคงอยู่มาได้นานจนถึงทุกวันนี้ ที่จริงคนเราทุกคนต้องมีหน้าที่หาเลี้ยงดูครอบครัว มีเพื่อนๆ หลายคนพอรู้ข่าวว่ามาบวชเป็นพระก็งง และบอกว่าจริงหรือเปล่าที่ท่านไปบวช และบวชอยู่ได้อย่างไร? หลายคนไม่เชื่อเพราะท่านเป็นคนเพลย์บอย ชอบสนุก เพื่อนฝูงมากมาย ส่วนการงานท่านก็ดี มีตำแหน่งที่เป็นหัวหน้างานมาตลอด โดยมากทำงานอยู่ต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เพิ่งมาทำงานในเมืองไทย ๒~๓ ปีนี่เอง งานล่าสุดเป็นหัวหน้าคนงานบริษัท ปตท. งานวางท่อก๊าซธรรมชาติ จากจังหวัดราชบุรีไปประเทศพม่า แล้วก็เงียบหายไป อยู่ๆ ก็ได้ข่าวว่าท่านได้ไปบวชเป็นพระแล้ว

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๒ เวลา ๑๐.๐๒ น. คุณบุญสม นิลวงษ์ ได้เปลี่ยนแปลงพลิกผันหันเหชีวิตมาบวชเป็น พระบุญสม ปญฺญาวโร ณ อุโบสถวัดสิงหาราม ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยที่ตัวเองก็ยังงงๆ อยู่จนทุกวันนี้ เหตุผลก็คืออยากจะพักผ่อน เพราะงานที่ผ่านมานั้นเหนื่อยมาก ในชีวิตที่ทำงานมา งานวางท่อก๊าซธรรมชาติต้องผ่านไปตามเสาไฟฟ้าแรงสูงบ้าง ตามถนนบ้าง ใต้ท้องแม่น้ำบางปะกง ใต้ท้องคลองต่างๆ ไปตามทุ่งนาไร่สวน ใต้ท้องแม่น้ำแควน้อยกาญจนบุรี ข้ามภูเขาเล็กใหญ่มากมายกว่าจะเข้าเขตพม่า ก็เหนื่อยมากสำหรับงานนี้ ขับรถทั้งวัน วันหนึ่งๆ เกือบร้อยกิโลเมตร บางวันร้อยกว่ากิโลเมตร งานก็เลิกไม่แน่นอน บางวันสองทุ่ม บางวันสามทุ่ม สี่ทุ่ม พองานจบก็คิดอยากจะพักผ่อน พักกาย พักใจ เพียงชั่วระยะหนึ่ง เพียง ๗ วัน หรือ ๑๕ วันเท่านั้น ก็พอดีกับช่วงนั้นมีโครงการอุปสมบทให้กับในหลวงของเราพระชนม์มายุ ๖ รอบ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็เป็นโอกาสดีของข้าพเจ้าด้วยที่จะได้บวชในโครงการบรรพชาเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหา

มงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ตั้งแต่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๒ ~ พ.ศ.๒๕๔๘ ปีที่สร้างหนังสือเล่มนี้ก็ ๗ ปีแล้ว จะด้วยบุญบารมีของข้าพเจ้าอย่างไรไม่ทราบ และการที่ข้าพเจ้าอยู่ได้มาถึง ๗ ปีนั้นก็เพราะเป็นคนชอบการศึกษาเล่าเรียน ชอบเขียนอ่าน มีความเพียรพยายาม อุตสาหะมานะ อดทน จนข้าพเจ้าสอบได้นักธรรมชั้นเอก (แก่แต่ใจยังสู้)

พระครูสุนทรธรรมทิน ซึ่งเป็นครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของข้าพเจ้า ท่านก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่คอยช่วยเหลือส่งเสริม แนะนำสั่งสอนอบรม ให้ข้าพเจ้าได้รับรู้เรื่องทางคณะสงฆ์มากมาย และมอบหมายให้ทำงานเท่าที่ข้าพเจ้าจะทำได้

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๖ พรรษา ๕ ท่านได้แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งพระเลขานุการ รองเจ้าคณะอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๗ พรรษา ๖ ได้รับตราตั้งฐานานุกรมที่พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญฺญาวโร จากพระราชาคณะชั้นเทพ ที่พระเทพวิมลเมธี จังหวัดพิจิตร

วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๗ พรรษา ๖ ได้รับตราตั้งเป็น พระครูสอนพระปริยัติธรรม ศาสนศึกษา

วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๘ พรรษา ๗ ได้รับตราตั้งเป็น พระกรรมวาจาจารย์ จากพระเทพวิสุทธิโมลี เจ้าคณะจังหวัดลพบุรี

วันที่ ๒~๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๘ พรรษา ๗ จบหลักสูตรครูพระสอนในโรงเรียนทั่วประเทศ ๔,๐๐๐ รูป ณ วัดยางหลวงพ่อโต กรุงเทพฯ

วันที่ ๔~๑๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๘ พรรษา ๗ จบหลักสูตรพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่วัดกษัตริยาธิราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๘ พรรษา ๗ ได้รับแต่งตั้งให้เป็น พระวินยาธิการ ในเขตอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จากพระเทพวิสุทธิโมลี เจ้าคณะจังหวัดลพบุรี

เป็นพระธรรมทูตออกเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตอำเภอชัยบาดาล ร่วมกับคณะสงฆ์ โดยการนำของพระครูสุนทรธรรมทินทุกๆ ปี

ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาสามเดือน ได้รับคำสั่งจากพระครูสุนทรธรรมทิน เจ้าอาวาสวัดสิงหาราม รองเจ้าคณะอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ให้นำญาติโยม อุบาสก อุบาสิกา ที่มาถือศีลในวัดทุกวันพระ ประมาณ ๓๐~๔๐ คน ธรรมสัญจรไปตามวัดต่างๆ ที่เป็นสมาชิกร่วมกันทุกๆ ปี และยังมีงานอื่นอีกมากมายที่พระครูสุนทรธรรมทินได้มอบหมายให้ได้รับใช้พระพุทธศาสนามาตลอดจนถึงทุกวันนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณพระครูสุนทรธรรมทินผู้ที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือ ได้ให้โอกาสและไว้วางใจมอบหมายงานให้ทำตลอดมา ถ้าข้าพเจ้ายังมีกำลังกาย กำลังใจดี ก็จะขอรับใช้ท่าน และรับใช้พระพุทธศาสนาตลอดไปเท่าที่บุญบารมียังมีอยู่ และหนังสือเล่มนี้ที่ข้าพเจ้าเขียนมา หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญฺญาวโร

อุดมการณ์ชีวิต

ส่งเสริมการศึกษา	*เทศนาสอนประชาชน*
พัฒนาตนให้ก้าวหน้า	*ค้นคว้าข้อธรรม*
นำออกบรรยาย	*ขวนขวายในกิจวัตร*
ฝึกหัดการประพันธ์	*กวดขันระเบียบวินัย*
มีน้ำใจกับทุกคน	*ไม่สนเรื่องงมงาย*

คำเดียวสั้นๆ ที่เรียกว่าแม่

แม่เปรียบประดุจร่มโพธิ์ร่มไทร เพราะท่านคอยปกปักรักษา ให้ความสุข ให้ความร่มเย็น ให้การคุ้มครองแก่ลูกทุกๆ คน เป็นที่พึ่งอาศัยให้อาหาร ให้ที่อยู่อาศัยแก่ลูก ลูกร้อนมาจากไหนที่ใดๆ ก็ตาม ครั้นเมื่อเข้าใกล้ตักของแม่ ความเย็น ความอบอุ่นจากรักของแม่จะช่วยบรรเทาความร้อนได้ทันที

มีคำกล่าวไว้ว่า ลูกอยู่ในเรือนของแม่ถึง ๓ หลังด้วยกัน หรือเรียกกันติดปากว่า ***"เรือน ๓ น้ำ ๔"*** ดังบทประพันธ์ที่ว่า

"พระคุณแม่มีเรือนสามน้ำสี่ เรือนตักนี้เรือนครรภ์เรือนอาศัย
พร้อมน้ำนมน้ำคำและน้ำใจ ที่แม่ให้กับลูกปลูกชีวา"

หนึ่งเรือนครรภ์ คือ บ้านหลังแรกของลูก ที่ลูกทุกคนได้อยู่อาศัยเป็นเวลานานร่วม ๑๐ เดือน กินอาหาร ดื่มน้ำ ทางสายสะดือของแม่ เรียกว่ารับประทานอาหารร่วมกับแม่ทุกชนิด เมื่อถึงเวลาใกล้จะคลอด ลูกก็ดิ้น ทั้งถีบทั้งถองท้องของแม่ แม่ก็อดทน

สองเรือนตัก ตักของแม่เป็นสถานที่ทำกิจกรรมทุกชนิดของลูก เช่น การกิน การนอน การดื่ม การเล่น และขับถ่ายของเสีย เช่น อุจจาระ ปัสสาวะ สำรอกออกมาบนตักแม่ แม่ก็ทนได้ เรือนตักเป็นบ้านหลังที่สองของลูก จึงเป็นที่นอนอันนุ่มและปลอดภัยของลูก เป็นสนามเด็กเล่น เป็นห้องครัว และห้องน้ำพร้อม ดังมีคำกลอนว่า

"เมื่อคลอดลูกออกมาแม่ฟูมฟัก
ให้ลูกรักนอนตักกล่อมหลับใหล
ตักของแม่อบอุ่นกว่าสิ่งใด
ลูกชื่นใจอิงแอบแนบกับทรวง"

เรือนที่สาม คือ บ้านที่อยู่อาศัย เมื่อลูกหญิงหรือลูกชายแต่งงานสิ่งที่มักจะมองในสิ่งต้นๆ คือ บ้านเรือนหรือเรือนหอ เพื่อเป็นหลักประกัน ที่อยู่

อาศัยเป็นสิ่งสำคัญของครอบครัวในการเริ่มต้นครอบครัวใหม่ เริ่มต้นชีวิตครอบครัวของตน สามีภรรยาสมัยนี้หลายรายที่ต้องพากเพียรผ่อนบ้านหลังเล็กๆ หรือห้องคอนโดมิเนียม เป็นรังรักอย่างนกน้อยทำรังแต่พอตัว จึงเป็นปัจจัยสำคัญของการใช้ชีวิตคู่ หรือสัตว์ก็เช่นเดียวกัน ยามจะมีลูกสืบเชื้อสาย รองรังที่อยู่หลับนอนของลูก คือ สถานที่ที่จะต้องช่วยกันทำ บางโอกาสเราจะเห็นนกบินคาบหญ้าหรือใบไม้แห้งครั้งแล้วครั้งเล่า เพื่อจะสร้างรังของตน และให้กำเนิดลูกน้อย ส่วนกระต่ายก็ขุดรูเพื่อเป็นที่อยู่ของลูก หาหญ้า ใบไม้ และถอนขนที่ท้องของตนเพื่อรองรัง ต่างทำเพื่อลูกของตนทั้งสิ้น

เรือนทั้งสามหลังนี้ แม่ใช่ไหม?...ที่คอยคุ้มกันภัย ภยันตรายตลอดเวลา และไม่เคยมีแม่คนใดคิดค่าแรงค่าเช่าจากลูกเลย เพราะธรรมดาการอยู่อาศัยในที่อยู่อาศัยของคนอื่น ย่อมต้องจ่ายค่าเช่าเป็นการทดแทน แต่เรือนทุกชนิดของแม่ ฟรีทุกอย่างของลูก และไม่ใช่เป็นที่อาศัยเท่านั้น เรือนของแม่ยังเป็นแหล่งอาหาร ที่ขับถ่าย และอื่นๆ อีกมากมาย

ส่วนน้ำสี่ คือ น้ำใจ น้ำนม น้ำพักน้ำแรง และน้ำคำ แม่มีน้ำใจยากที่จะหาได้จากบุคคลอื่น แม่ให้น้ำนมแก่ลูกดูดดื่มเป็นอาหารในเยาว์วัย แม่ให้การเลี้ยงดู ทำงานหาเงินให้ลูกด้วยน้ำพักน้ำแรง และน้ำคำที่แม่คอยสั่งสอนอบรมห้ามไม่ให้ลูกทำชั่ว และแนะนำให้ลูกตั้งอยู่ในความดี และแม่ยังเป็นพระพรหมของลูก แม่เป็นผู้ทรงคุณธรรมอันประเสริฐสูงสุด ดุจองค์พระพรหมทรงคุณธรรมอันประเสริฐสุดฉันใด แม่ของลูกก็ทรงคุณธรรมอันประเสริฐสุดฉันนั้น นั่นคือ พรหมวิหารธรรม คือ ธรรมเป็นที่อยู่ของพรหม เป็นพรหมของลูก และเป็นพระที่มีคุณค่าสูงสุด ประเสริฐสุดแก่โลก และแก่ชีวิตของลูก คุณธรรมของพรหมนั้นมี ๔ ประการด้วยกัน คือ

"เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา"

ความรักอันบริสุทธิ์ คือ เมตตา ความสงสารอย่างแท้จริง คือ กรุณา ความพลอยยินดีด้วยใจจริง คือ มุทิตา ความยุติธรรม คือ อุเบกขา

"...แม่คือพระพรหม..."

เมตตาแม่รักใคร่น้ำใจรัก
กรุณาลูกทุกข์หนักแม่ไม่หนี
มุทิตาลูกสุขล้นแม่เป็นคนพลอยยินดี
อุเบกขามีฝึกลูกด้วยช่วยตนเอง

ความรักของแม่นั้น เป็นความรักที่ประกอบด้วยคุณธรรม จึงเป็นความรักที่บริสุทธิ์ ปราศจากราคะ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ได้ ***เพราะความรักของแม่ประกอบด้วย เมตตาธรรม*** จึงเป็นความรักที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมอันล้ำค่า ท่านมีความหวังดี มีความปรารถนาดีต่อลูกมาก มุ่งที่จะให้ลูกสาวลูกชายทุกคนได้รับความสุขความเจริญอย่างแท้จริง อะไรที่เป็นความสุขของลูก และความเจริญของลูกแล้ว ท่านจะให้สิ่งนั้น ไม่ว่าจะเสียทรัพย์เสียเงินเสียทองมากมายเท่าไร เป็นร้อยเป็นพัน เป็นหมื่นเป็นแสนก็ตาม ถึงแม้ท่านจะทุกข์ยากตรากตรำ กรำแดดกรำฝน ลำบากยากเข็ญเหนื่ดเหนื่อยขนาดไหน แม้สายตัวแทบจะขาด ท่านก็สละให้ลูกได้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนอะไรจากลูกเลย มีแต่จะให้ด้วยความรักลูก มีอะไรท่านให้หมด มีนาให้นา มีบ้านให้บ้าน มีเงินให้เงิน ให้จนนับไม่ถ้วนว่าให้อะไรกับลูกบ้าง เป็นจำนวนเท่าใด ไม่มีใครนับถ้วน สุดจะนับ สุดจะพรรณนา เพราะฉะนั้นแม่จึงมีพระคุณต่อชีวิตของลูกมากมาย สุดจะประมาณได้ว่าพระคุณแม่นั้นมีเท่าไร ดังนักปราชญ์ท่านหนึ่งท่านได้ประพันธ์ไว้ว่า สมมุติเอานภากาศมาเป็นกระดาษ เอาเขาพระสุเมรุมาเป็นปากกา เอาพื้นพสุธามาละลายปนกับน้ำในมหาสมุทร จดจารจารึกพระคุณของท่าน จนสิ้นฟ้าสิ้นแผ่นดินก็ยังไม่สิ้น บุญคุณของแม่มากมายเหลือประมาณ เรื่องของพระคุณของแม่นั้น พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า ***มาตา มิตตัง สะเก ฆะเร*** แปลความว่า ***มารดาเป็นมิตรในเรือน เป็นเพื่อนในบ้าน เป็นอาจารย์ประจำชีวิต เป็นพรหมลิขิตของลูก*** ความรักของท่านเทิดทูนไว้เหนือชีวิต ท่านรักลูกไว้เหนือชีวิตของท่าน ท่านยอมเสียสละชีวิตให้ลูกได้ ตายแทนลูกได้ ถ้าจะมีใครมาฆ่าลูกท่าน ท่านจะยอมตายแทน เวลามีสัตว์ร้ายมาขบกัดลูก ท่านจะยอมตายสละชีวิตเข้าไปป้องกันทันที

ความรักของแม่

มีหญิงคนหนึ่งไปจ่ายตลาด สามีไปทำงานราชการ ปล่อยให้ลูกสองคนไว้ที่บ้าน ขณะที่กำลังเพลิดเพลินในการจ่ายตลาดอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงร้องตะโกนว่า ไฟไหม้ๆ ๆ หญิงคนนั้นตกใจ มองไปก็รู้ว่าไฟกำลังไหม้แถวบ้านของตัวเอง นึกถึงลูกของตัวเองสองคนถึงกับกระจาดหลุดจากเอว ครึ่งวิ่งครึ่งเดิน พอใกล้ถึงบ้านตัวเองก็รีบวิ่งใหญ่ ไฟกำลังไหม้โหมอย่างหนัก พลางตะโกนร้องเรียกลูกว่า ***"ลูกแม่อยู่ไหน?...ลูกแม่อยู่ไหน?" แล้วก็กระโจนฝ่ากองเพลิงเข้าไปในบ้านโดยไม่ฟังเสียงห้ามจากใครๆ ทั้งสิ้น ผลสุดท้ายเมื่อไฟสงบลงก็เห็นศพสามแม่ลูกนอนกอดกันกลมดำเป็นตอตะโก ตายอยู่ ณ ที่นั้นเอง นี่แหละความรักของแม่*** ที่รักแท้ที่แม่รัก จะหาความรักชนิดนี้ไม่มีที่อื่น นอกจากที่แม่คนเดียวเท่านั้น ดังนั้น ถ้าไฟไหม้บ้าน ไฟไหม้ลูก แม่จะวิ่งเข้าไปช่วยลูก ไม่กลัวตาย ไม่เสียดายชีวิต เพื่อให้ลูกอยู่รอดปลอดภัย เพราะฉะนั้นเวลาไฟไหม้บ้าน ไฟไหม้ลูก เขาจึงต้องคอยจับแม่ไว้ กลัวว่าแม่จะวิ่งเข้าไปช่วยลูก ไฟจะไหม้ตาย ตัวตายไม่สำคัญที่สำคัญต้องเอาลูกไว้ก่อน อานุภาพแห่งความรักลูก ด้วยความบริสุทธิ์จึงยอมเสียสละแม้ชีวิตของท่านเพื่อให้ชีวิตของลูกดำรงอยู่ ท่านตายไม่ว่าขอให้ลูกอยู่ น้ำใจของแม่นั้นเลิศฟ้ามหาสมุทร สูงสุดมหาศาล หาประมาณมิได้ ลองดูสิว่าแม่ให้อะไรแก่เราบ้าง ทุกสิ่งทุกอย่างที่แม่ให้แก่ลูกนั้นมี ๔ อย่างด้วยกัน คือ

๑. แม่ให้กำเนิด คือ แม่ให้ชีวิต แม่ให้เลือดเนื้อ แม่ให้ยอดแห่งทรัพย์

๒. แม่ให้น้ำนม ก็คือ เลือดที่หลั่งเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตลูก

๓. แม่ให้การอบรม ก็คือ แนะนำในทางดี ให้หลีกหนีทางชั่ว

๔. แม่ให้บรมธรรม ก็คือ บอกอุบายการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐ คือทางแห่งการพ้นทุกข์

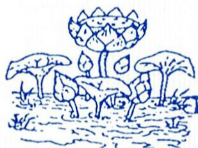
สิ่อย่างนี้...แม่ใช่ไหม เป็นผู้ให้แก่เรา และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง นั่นก็คือ นมของแม่ นมของแม่นี้เป็นสิ่งที่ท่านหวงแหนที่สุด แต่เมื่อลูกร้องไห้ แม่ก็เอาออกมาให้ลูกกินโดยไม่อายใครๆ แม่ท่านได้กล่าวไว้ว่า เป็นยอดนักเสียสละของลูกอย่างแท้จริง ไม่มีสิ่งใดที่จะหวงแหน แม้แต่เลือดในทรวงอก แม่ยังรองให้ดื่มได้ แม้ชีวิตของแม่ก็ยังสละให้ หากเป็นไปเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของลูก

ดวงใจแม่

ดวงใจแม่สะอาดยิ่งกว่าสิ่งไหน
ดวงใจแม่สะอาดเกินกว่าสิ่งใด
ดวงใจแม่มีไว้เพื่อลูกยา
แม่ แม่ แม่ คำนี้มีความหมาย
มีพระคุณมากมายหลายสถาน
แม่เป็นได้หลายสิ่งหลายประการ
เป็นธนาคารเป็นพระพรหมเป็นร่มไทร
บุญใดๆ ในหล้าที่ว่าอุ่น
จะเปรียบบุญอุ่นอกแม่แผ่ปกป้อง
สายน้ำใจสายธารถันแม่กลั่นกรอง
คอยประครองให้ลูกตนเป็นคนดี

นี่คือคำเดียวสั้นๆ ที่เรียกว่า "แม่" ที่อาตมาภาพได้เขียนบรรยายมา ท่านผู้อ่านคงจะเข้าใจและซาบซึ้งในพระคุณของแม่ผู้มีพระคุณอันล้นฟ้าหาประมาณมิได้ ในท้ายที่สุดนี้ อาตมาภาพขออำนวยพรให้ท่านทั้งหลาย จงประสบแต่ความสุขความเจริญ ด้วยอานุภาพของคุณพระศรีรัตนตรัย คือ คุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ จงมาปกปักรักษาอภิบาลให้ท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความสุขความเจริญทุกทิวาราตรีกาลเทอญ.

ไม่มีน้ำชนิดใดที่จะหวานปานน้ำนมแม่
ไม่มีอาหารชนิดใดที่อร่อยเท่ากับแม่ปรุงให้กิน
ไม่มีผ้าผืนไหนที่จะอบอุ่นเท่าอ้อมอกของแม่
ไม่มีความรักใดที่จะบริสุทธิ์จริงใจเท่าความรักของแม่
ไม่มีพระใดๆ ที่จะวิเศษเท่าพระคุณของแม่

ธรรมะของฆราวาส ๔ ประการ

คฤหัสถ์ หมายถึง คนเพศชายและเพศหญิง ซึ่งเรียกว่า ฆราวาส มีหน้าที่ปกครองเรือน จะมีคู่ก็ดีหรือไม่มีคู่ก็ดี เรียกว่า กุลบุตรกุลธิดา เป็นลูกชายลูกสาวของตระกูลก็ดีล้วนอยู่ในความหมายของคำว่า คฤหัสถ์หรือฆราวาสทั้งสิ้น หน้าที่ของคฤหัสถ์ความจริงก็คล้ายกับหน้าที่ของมนุษย์ เพราะคฤหัสถ์ก็คือมนุษย์เหมือนกัน แต่หน้าที่ของมนุษย์กล่าวรวมถึงคนทั่วๆ ไปเป็นพื้นฐาน ส่วนหน้าที่ของคฤหัสถ์ประสงค์จะกล่าวถึงผู้ครองเรือนเป็นส่วนเพิ่มเติมจากหน้าที่ของมุนษย์

บุคคลที่จะเป็นผู้ครองเรือนนั้นไม่ใช่ของง่าย แต่ท่านอาจจะค้านว่า ไม่เห็นจะเป็นของยากอะไร เพราะคนทั่วๆ ไปใครๆ เขาก็ครองเรือนกันได้ทั้งนั้น ใครก็ครองได้ แต่การครองเรือนให้เป็นไปโดยความสุขความสบาย และปลอดภัย ไม่มีทุกข์มากนั้นเป็นของยาก

พระพุทธองค์ท่านได้ทรงตรัสไว้ว่า ***"การครองเรือนไม่ดี ย่อมเป็นทุกข์"*** นี่เป็นเครื่องบ่งบอกชี้ชัดว่า คฤหัสถ์หรือฆราวาสผู้ครองเรือนนั้น ถ้าครองดีครองเป็นแล้วก็เกิดความสุข แต่ถ้าครองไม่ดีครองไม่เป็นล่ะก็ ได้รับความทุกข์ จึงต้องเดือดร้อนทุกข์ทรมาน กินไม่ได้ นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย บางคนถึงกับคิดฆ่าตัวตาย ผูกคอตาย ยิงตัวตาย กินยาพิษตายก็มีไม่น้อย นั่นแหละโทษของการครองไม่ดี ยิ่งทุกวันนี้มีข่าวบ่อยๆ ล้วนเกิดจากการผิดหวังในเรื่องของครอบครัวทั้งสิ้น

เพราะฉะนั้น โอกาสนี้ข้าพเจ้าจึงขอเขียน เรื่อง ***"ธรรมของฆราวาส ๔ ประการ"*** มาให้ท่านผู้อ่านได้เป็นแนวทางแห่งการครองรักครองเรือนอันเป็นที่ควรจะประพฤติปฏิบัติเพื่อความผาสุขความเจริญในการเป็นคฤหัสถ์ หรือฆราวาสของท่านผู้อ่านทั้งหลายดังต่อไปนี้

หน้าที่ของฆราวาสธรรม ๔ อย่างคือ

๑. สัจจะ

๒. ทมะ

๓. ขันติ

๔. จาคะ

ในธรรม ๔ อย่างนี้ เป็นธรรมที่จะทำให้ทุกคนมีความสุข มีความเจริญรุ่งเรืองในครอบครัว ในหน้าที่การงานและสังคมทั่วไป

"สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ"

๑. สัจจะ คือ ต้องมีความซื่อสัตย์แก่กันและกัน

๒. ทมะ คือ ต้องรู้จักข่มจิตข่มใจ

๓. ขันติ คือ ต้องมีความอดทนอดกลั้น

๔. จาคะ คือ ต้องสละให้ปันสิ่งของๆ ตน แก่คนที่ควรให้

ความหมายของธรรม ๔ ประการนี้ คือ

๑. สัจจะ แปลความว่า ต้องมีความซื่อสัตย์แก่กัน หมายถึง ความซื่อสัตย์ต่อบุคคลหรือระหว่างบิดามารดากับบุตรธิดา, อาจารย์กับศิษย์, มิตรกับมิตร, สามีกับภรรยา, นายกับบ่าว, พระกับชาวบ้าน, พี่กับน้อง, ญาติกับญาติ, เพื่อนบ้านกับเพื่อนบ้าน ตลอดถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องในฐานะต่างๆ ทุกคนมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจต่อกัน ไม่หลอกลวง ไม่คดโกง ไม่บิดพลิ้วต่อกันและกัน ย่อมเชื่อถือได้เป็นที่ไว้วางใจแก่กันและกัน ผู้ที่ปฏิบัติธรรมในข้อนี้ย่อมประสบความสุขความเจริญตามสมควรแก่ฐานะ

ในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ว่า ***"ความสัตย์นั่นแล ดีกว่ารสทั้งหลาย"*** คนที่ได้เกียรติยศชื่อเสียงก็เพราะมีความสัตย์ ท่านนักปราชญ์ท่านหนึ่งท่านได้กล่าวถึงคุณของสัจจะไว้ว่า

"ใจซื่อถือสัตย์มั่น มีคุณ
ความสัตย์ช่วยอุดหนุน เมื่อไร้
ซื่อสัตย์ย่อมเป็นบุญ ภายภาคหน้า
ภัยพิบัติช่วยได้ กลับร้ายกลายดี"

๒. ทมะ แปลว่า ต้องรู้จักข่มจิตข่มใจ หมายถึง รู้จักข่มจิตของตน บังคับใจไว้ไม่ให้เห่อใฝ่สูงจนเกินขอบเขต ให้รู้จักประมาณตนว่า มีความสมควรเพียงไร แค่ไหน คอยบังคับจิตใจไม่ให้โลภไปในทางทุจริต ผิดศีลธรรม ในกรณีที่เย้ายวนชวนให้เกิดความโลภไม่ให้โกรธเคือง ไม่คิดอาฆาตพยาบาทจองเวร ไม่ให้หลงในรูป ในเสียง ในรส เป็นต้นฯ ทั้งอายตนะภายนอก และอายตนะภายใน ที่ชวนให้เกิดความหลงใหล ไม่ให้หลงในอบายมุข ซึ่งเป็นทางแห่งความเสื่อมความเสียหาย พร้อมทั้งรู้จักฝึกจิตให้สามารถทำงานในหน้าที่ของตน ซึ่งจะเป็นเหตุให้ประสบผลคือ ความเจริญในกิจการนั้นๆ ตามกำลังความสามารถของตน ดังมีคำว่า

"น้ำบ่มีจิตรู้ ไหลจร
ไม้คดทำศร ซื่อได้
บัณฑิตทราบสุนทร น้อมนำรักษา
โอวาทสอนอาตมะได้ อ่อนด้วยใจเอง"

๓. ขันติ แปลว่า อดทน มนุษย์ต้องมีความอดทน อดกลั้น หมายถึง อดทนต่อฝ่ายที่ชั่ว ที่ไม่ดี ทนต่อสู้ในสิ่งที่ไม่ดี เพื่อประคับประคองใจให้อยู่ในสิ่งที่ดีให้ได้ เป็นลักษณะของจิตที่เข้มแข็ง ในกรณีที่จะถอนตัวให้พ้นจากความชั่วและพยายามทำความดี มิใช่หมายความว่า ทนอยู่ในสภาพเดิม เดิมตนมีสภาพอย่างไรก็ทนอยู่อย่างนั้น ไม่พยายามไขว่คว้า กระตือรือร้นขวนขวายช่วยตนเองให้ดีขึ้น ให้เจริญขึ้นกว่าเดิม ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะของคนเกียจคร้าน เป็นคนขี้เกียจ แม้จะถูกใครโจมตีก็ทนได้ ไม่อาย ทนได้ทุกอย่าง การอดทนอย่างนี้ไม่ใช่ขันติของฆราวาสธรรม ขันติคือความอดทน แต่ความอดทนที่แท้จริงนั้นต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้ คือ

๑. *อดทนต่อความลำบากตรากตรำ* อดทนต่อความหนาว อดทนต่อความร้อน อดทนต่อการสั่งสอน อดทนต่อการศึกษาเล่าเรียน อดทนต่อการงานอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

๒. *อดทนต่อทุกขเวทนา* เช่น ในเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เจ็บภายใน ไม่แสดงอาการความทุรนทุรายจนเกินเหตุ

๓. *อดทนต่อความเจ็บใจ* เช่น ในคราวประสบอารมณ์ไม่ถูกใจ ถูกด่าว่าเสียดสี ส่อเสียด กระทบกระทั่ง เป็นต้น ก็อดทนได้

คุณทั้ง ๓ ข้อนี้ เป็นเหตุนำสุขมาให้แก่บุคคลผู้ทนได้ทุกกรณี ทุกเรื่อง ไม่เลือกว่าจะเป็นอย่างไร เช่น อดทนต่อความลำบากตรากตรำ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและหมั่นทำการงานให้เรียบร้อย ดังนักปราชญ์ท่านได้กล่าวไว้ว่า

"ถึงเรื่องยากหากมองเห็นเป็นเรื่องยาก
ทนลำบากทีละน้อยไม่ถอยหนี
จับตัวยากมาแยกดูให้รู้ดี
ก็เห็นทีจะสิ้นยากลำบากใจ"

๔. จาคะ แปลว่า ต้องสละปันสิ่งของๆ ตนให้แก่คนที่ควรปัน หมายถึง กิริยาที่สละด้วยความตั้งใจจะเป็นสิ่งใดก็ได้ ตั้งใจสละให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลที่ตกทุกข์ได้ยาก สละให้เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น สร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียน สร้างวัดวาอาราม บำรุงพระพุทธศาสนา เป็นต้น ตามที่เห็นสมควร

คุณธรรมข้อนี้ เป็นผลให้บุคคลนั้นๆ ซึ่งได้รับการอุปการะด้วยสิ่งนั้นๆ ให้มีความสุขกายสบายใจ ผู้ที่สละก็จะได้รับความสุขสดชื่น เกิดปิติปราโมทย์ สบายการสบายใจ เย็นใจในสิ่งที่ตนทำไปแล้ว และโบราณท่านกล่าวไว้ว่า

"ให้ท่านท่านจะให้ ตอบสนอง
นบท่านท่านจะปอง นอบไหว้
รักท่านท่านควรครอง ความรักเรานา
สามสิ่งนี้เว้นไว้ แต่ผู้ทรชน"

และอีกบทกลอนหนึ่งซาบซึ้งมาก

"การให้ทาน จะสมาน ประสานมิตร
ทั่วทุกทิศ สารพัด ตัดปัญหา
การให้ข้าว ให้น้ำ และให้ยา
คนทั่วหล้า สรรเสริญ เจริญพร"

ท่านผู้อ่านและคฤหัสถ์ทั้งหลาย หน้าที่หรือธรรมะของฆราวาสทั้ง ๔ ประการนี้ก็มี ***สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ เรียกว่า ฆราวาสธรรม หรือธรรมของฆราวาส***ผู้ครองเรือนใน ๔ ประการนี้ แต่ละประการมีผลศักดิ์สิทธิ์ทั้งนั้น ผู้ใดใครนำมาใช้ นำมาประพฤติปฏิบัติก็จะพบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง รุ่งโรจน์ ตามวาสนาตลอดกาล

ดังนั้นธรรมะของฆราวาสทั้ง ๔ ประการนี้ ต้องมีความซื่อสัตย์แก่กันและกัน ต้องรู้จักข่มจิตข่มใจตน ต้องมีความอดทนอดกลั้น ต้องมีความเสียสละให้ปันสิ่งของๆ ตนแก่คนที่ควรให้

เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายเกิดมาเป็นมนุษย์เป็นผู้ที่โชคดี ที่ได้เกิดมาบนผืนแผ่นดินไทย เกิดมาได้พบพระพุทธศาสนา และมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนั้น

"ชีวิตนี้น้อยนักอย่าชักช้า
เร่งรีบหาความดีทวีกุศล
มุ่งละบาปบำเพ็ญบุญหนุนนำตน
ชีวิตคนพ้นตายนั้นไม่มี"

ท่านผู้อ่านทั้งหลาย การทำดีต้องได้ดี การทำชั่วต้องได้ชั่วอย่างแน่นอน เราหันมาสร้างคุณงามความดีกันเถิด การทำความดี คือ คนดุจเสมือนไม้จันทน์ ถึงแม้จะแห้งและถูกบดเป็นผุยผงก็ไม่ไร้กลิ่นหอม

และทั้งหมดนี้ตามที่ข้าพเจ้าได้เขียนบรรยายขยายความในเรื่องของฆราวาสธรรม หรือธรรมของฆราวาส ๔ ประการนี้ ข้าพเจ้าหวังว่า ท่านผู้อ่านทั้งหลายคงจะเข้าใจแล้วน้อมนำเอาคำสั่งสอนนี้ไปประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์เกิดความสุข ความเจริญรุ่งเรืองแก่ครอบครัว หมู่คณะและสังคมประเทศชาติสืบต่อไป

ขอความสุขสวัสดี จงมีแก่ทุกท่านเทอญ เจริญพร

รักดีต้องทำความดี ต้องฝึกตนให้คุ้นเคยกับความดีด้วยการพยายามทำดี ทีละนิดทีละหน่อย สักวันหนึ่งท่านจะรักดีเป็นนิสัย และจะรักดีตลอดไป เป็นคนดีตลอดกาล ...

มาลิรีน มอนโร

ดารานักแสดงหลายคนที่ดังมีชื่อเสียงก้องฟ้า โด่งดังไปทั่วสารทิศ ต้องจบชีวิตลงอนาถอย่างไร้ญาติขาดมิตร ชีวิตของคนเราเอาแน่นอนอะไรไม่ได้ แล้วแต่พรหมลิขิต บุญนำกรรมแต่ง พระเอกลิเกหลายคนต้องตายอย่างไร้ญาติขาดมิตรมีมากมาย

มาลิรีน มอนโร ดาราหนังแสนสวย ผู้ร่ำรวยทั้งแก้วแหวนเงินทอง และชื่อเสียง แต่ต้องมาจบลงด้วยการฆ่าตัวตาย โดยมีผู้พบศพของเธอในห้องนอนของเธอเอง โดยกินยานอนหลับเกินขนาดจนถึงแก่ความตาย

เธออายุเพียง ๓๖ ปีเท่านั้น มีคนจำนวนมากสงสัยกันว่า ดาราภาพยนต์มีรายได้สูง มีเงินทองมากมาย มีชีวิตหรูหราโอ่อ่า มีชื่อเสียงโด่งดังก้องโลก จะทำอะไรก็ได้ทั้งนั้น ยังสาวยังสวย แต่เหตุไฉนจึงมาฆ่าตัวตาย ชีวิตของเธอน่าสงสาร น่าเห็นใจ บิดามารดาของเธอต้องหย่าร้างกันตั้งแต่เธอยังเล็กๆ อยู่ เธอต้องไปอยู่กับพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง ซึ่งก็อยู่ได้ไม่นานก็ต้องย้ายไปอยู่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และก็อยู่เป็นปกติมา

อายุ ๑๖ ปี เธอก็แต่งงาน แต่อยู่กันไม่ได้นานก็ต้องหย่าร้างกันกับสามีคนแรก ในระหว่างที่เธอต้องทำงานตรากตรำทำงานหลายอย่างจนมีผู้พบเห็นว่าเธอสวยพอที่จะเล่นหนังได้ จึงชักชวนให้เล่นหนัง ผลสุดท้ายเธอก็กลายเป็นดาราภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาก

หลังจากที่เธอเป็นดาราดัง เธอก็ได้แต่งงานอีกสองครั้ง ครั้งแรกแต่งกับนักกีฬาดังมาก อยู่ไม่นานก็ต้องหย่าร้างกัน และก็ได้แต่งงานใหม่อีกครั้งหนึ่งกับนักแต่งบทละครนามอุโฆษ แต่แล้วเธอก็ต้องหย่าร้างกันอีก แต่งสามครั้งก็ต้องเลิกหย่าร้างกันทั้ง ๓ ครั้ง เธอต้องผิดหวังครั้งแล้วครั้งเล่า ดังนั้นเธอจึงพยายามหาความสุขในชีวิตด้วยความฟุ่มเฟือยต่างๆ ปรากฏว่า ชื่อเสียงของเธอ เงินทองของเธอ ไม่สามารถที่จะซื้อความสุขที่แท้จริงให้กับเธอได้ และในสุดท้าย เมื่อทุกข์

หนักเข้าๆ ไม่มีทางออก ไม่มีเครื่องยึดเหนี่ยว ไม่มีใครปลอบใจ เธอจึงต้องจบชีวิตลงด้วยการฆ่าตัวตายในห้องนอนของเธอเอง ด้วยการกินยานอนหลับเกินขนาด

เห็นมั๊ย...ความร่ำรวยมีเงินมีทอง และมีชื่อเสียงโด่งดังนั้น ไม่สามารถซื้อความสุขที่แท้จริงได้เสมอไป ผลสรุปแล้วก็อยู่ที่ว่า ***"กัมมุนา วัตตะตี โลโก สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม"***

เงินซื้อความสุขไม่ได้เสมอไป

เงินไม่สำคัญเสมอไป

เงินซื้อเตียงนอนได้	แต่ซื้อการหลับเป็นสุขไม่ได้
เงินซื้ออาหารดีๆ ได้	แต่ซื้อความอยากรับประทานไม่ได้
เงินซื้อเพชรนิลจินดาได้	แต่ซื้อความงามไม่ได้
เงินซื้อความสนุกชั่วครู่ได้	แต่ซื้อความสุขแท้จริงไม่ได้
เงินซื้ออำนาจราชศักดิ์ได้	แต่ซื้อปัญญาไม่ได้
เงินซื้ออาวุธยุทธภัณฑ์ได้	แต่ซื้อสันติสุขไม่ได้
เงินซื้อความประจบสอพลอได้	แต่ซื้อความจริงใจไม่ได้
เงินซื้อเมียที่สวยได้	แต่ซื้อแม่ที่ดีให้ลูกไม่ได้

"เงินจะสำคัญต่อเมื่อจำเป็นต้องใช้เท่านั้น"

เงินซื้อไม่ได้ทุกอย่าง

เงินซื้อโลหิตได้	แต่ซื้อชีวิตไม่ได้
เงินซื้อหญิงบริการได้	แต่ซื้อความรักแท้ไม่ได้
เงินซื้อบ้านได้	แต่ซื้อครอบครัวที่ดีไม่ได้
เงินซื้อยารักษาโรคได้	แต่ซื้อร่างกายไม่ได้
เงินซื้อเพื่อนได้	แต่ซื้อเพื่อนแท้ไม่ได้
เงินซื้อความสุขได้	แต่ซื้อความสุขถาวรไม่ได้

หลักในการครองเรือน

ภายในครอบครัวระหว่างสามีภรรยา ถ้าทุกคนต่างมีความอดทน รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้จักถนอมน้ำใจกัน มีปัญหาอะไรที่เกิดขึ้นก็ค่อยๆ พูดจากัน หาเหตุผลตกลงกันด้วยสันติวิธี เรื่องก็จะจบลงได้ง่าย

อันวิธีการอย่างนี้จะทำให้บรรยากาศในครอบครัวมีความอบอุ่น มีความสุขมาก ชาวพุทธที่แท้จริงจะทำอะไร จะต้องระวังไม่ให้ตกเป็นทาสของความโกรธ เป็นอันตรายต่อชีวิต จะว่ากล่าวสั่งสอนใครต้องมีสติ อย่ากล่าวด้วยความโกรธ ต้องมีเมตตาปรานี ปรารถนาประโยชน์สุขเป็นที่ตั้ง

การที่สามีภรรยาเกิดเรื่องทะเลาะวิวาทกัน ควรชิงกันยอมแพ้เสียข้างหนึ่ง ความร้อนจะได้เย็นลง เรื่องจะได้ยุติ การยอมแพ้นั้น ในสายตาของธรรมะกลับให้เกียรติว่าเป็นผู้ชนะ ดังที่ท่านกล่าวกันว่า ***"แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร"***

เราเป็นชาวพุทธที่ดี เราต้องรู้จักให้อภัย ***การให้อภัยเป็นการลงทุนน้อย แต่ได้กำไรมาก การให้อภัยจัดเป็นทานชั้นยอด เหนือกว่าทานใดๆ***

ผู้ที่ให้อภัยเป็นนิจ ย่อมมีชีวิตที่สูงค่า การให้อภัยเป็นเภสัชขนานเอกที่จะถ่ายทอดเอาความอาฆาต พยาบาท จองเวรจองกรรมให้หลุดพ้นจากจิตใจของเรา เพื่อให้ชีวิตได้พบแต่ความสุขสมหวังดังปรารถนา

เพราะฉะนั้น สามีภรรยาควรฝึกตนให้รู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกันเสียตั้งแต่วันนี้ เพื่อให้ครอบครัวมีแต่ความสุขความเจริญตลอดไป

คาถาบูชาเมีย

รักเมียต้องอดทน ต้องเป็นคนเคารพเมีย
รักเมียต้องส่งเสีย อย่าให้เมียต้องสงสัย
รักเมียต้องรักเดียว อย่าได้เที่ยวไปรักใคร
รักเมียต้องทำใจ ถึงอย่างไรเธอก็เมีย
รักเมียอย่าขี้เหล้า เมียจะเหงาเราจะเสีย

รักเมียอย่าอ่อนเพลีย คนรักเมียต้องแข็งแรง
รักเมียอย่าเที่ยวดึก จะเกิดศึกผิดสำแดง
รักเมียอย่ารุนแรง ค่อยแซงอย่าขับไว

คาถาบูชาผัว

รักผัวต้องให้ผัว หมดทั้งตัวหมดทั้งใจ
รักผัวต้องอ่อนไหว ผัวว่าไงต้องว่าตาม
รักผัวต้องหมั่นสวย เดี๋ยวจะซวยไม่สนเรา
รักผัวต้องคอยเฝ้า ถึงผัวเมาก็ตามใจ
รักผัวต้องรักเดียว อย่าไปเที่ยวรักกับใคร
รักผัวต้องแน่ใจ ผัวของใครก็ของมัน
รักผัวต้องแน่วแน่ ต้องรักแท้ผัวของฉัน
รักผัวต้องยึดมั่น ทุกข้อนั้นสำคัญเอย

หน้าที่

คนทุกคนล้วนแล้วแต่มีหน้าที่ด้วยกันทั้งนั้น

หน้าที่ชาวประมงคือหาปลา หน้าที่พ่อค้าคือหาผลกำไร
หน้าที่ศิลปินคือสร้างศิลปะ หน้าที่พระคือสอนมนุษย์

ทุกคนล้วนมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ แม้พระภิกษุสามเณรก็มีหน้าที่เช่นเดียวกัน ดังมีคติเตือนใจกล่าวถึงหน้าที่ของพระภิกษุสามเณรไว้ว่า

ทำวัตรเช้าเย็น ไม่เว้นการศึกษา
อบรมภาวนา รักษาพระธรรมวินัย

เมื่อได้ทำหน้าที่ในลักษณะข้างต้นนี้ การบวชก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อคนหมู่มาก แต่ถ้าบวชแล้วละเลยในการทำหน้าที่ ก็เข้าลักษณะที่ว่า

ฉันแล้วเอน เพลแล้วนอน
บ่ายพักผ่อน ค่ำดูทีวี

ถ้าอย่างนี้บวชแล้วไม่มีประโยชน์ เรียกว่า บวชแล้วขาดทุน ก็เข้าทำนองที่ว่า บวชเสียผ้าเหลือง สึกเปลืองผ้าลาย ดูพระต้องดูที่ปฏิบัติ ดูคฤหัสถ์ต้องดูที่ความขยัน

วัดไม่กวาด บาตรไม่โปรด โบสถ์ไม่ลง อาบัติไม่ปลง
จะเป็นสงฆ์ได้อย่างไร...?

หน้าที่ของมนุษย์

ไม่เห็นแก่ตัว อดทน ขยัน ประหยัด เลี้ยงชีพโดยสมควรแก่ฐานะ ถึงพร้อมด้วยความเชื่อ ถึงพร้อมด้วยความเสียสละ ถึงพร้อมด้วยศีลและปัญญา ไม่มัวเมาในรสของ *กิน กาม เกียรติ*

ข้อคิดสะกิดธรรม

พระองค์ท่านช่วยใครไม่ได้หรอก
ท่านทรงบอกแนวทางวางไว้ให้
เราต้องหมั่นปฏิบัติขัดเกลาไป
จึงจะได้พ้นทุกข์สุขสมปอง

คุณสมบัติของผึ้ง

ควรจะเอาอย่างผึ้งซึ่งเป็นสัตว์
สารพัดทำได้ไม่โอหัง
เป็นแบบอย่างสามัคคีมีพลัง
ตัวน้อยๆ แต่สร้างรังได้ใหญ่โต
ขยันหากิน บินไม่สูงนัก
รักความสะอาด ฉลาดสะสม นิยมความสามัคคี

ขยันอย่างแมลงผึ้ง

แมลงวันบินไปที่ไหนก็ถูกปัดหมด ผิดกับแมลงผึ้ง ขนาดรังรวงอยู่บนต้นไม้เขายังปีนป่ายขึ้นไปตัดเอามา ถ้าเยาวชนไม่ต้องการให้อนาคตถูกปัด เยาวชนจะต้องขยันเหมือนแมลงผึ้ง คำว่า ขยัน มาจากคำว่า ขา + ยัน ผู้ที่ไม่ใช้ขายัน แต่นอนยัน หลังยัน ก้นยัน ชีวิตก็มีแต่ได้รับความลำบาก ผู้ที่ใช้ขายันขยันเป็นที่สุด จะเป็นคนมีคุณภาพชีวิตที่สูงสุด จะเป็นคนที่ประเสริฐสุด จะประสบผลสำเร็จในชีวิต และเป็นที่รักของคนทั่วไป

วันนี้เป็นวันสำคัญ

วันไหนๆ ไม่สำคัญเท่าวันนี้ เป็นวันที่สำคัญกว่าวันไหน
วันพรุ่งนี้มะรืนนี้ดีอย่างไร ก็ยังไม่สำคัญเท่าวันนี้

แผ่เมตตาก่อนนอน

ก่อนท่านนอนหลับไปในคืนนี้
ขอจงตั้งดวงฤดีไว้ให้มั่น
หมั่นสวดมนต์ภาวนาทุกคืนวัน
จิตตั้งมั่นแน่วแน่แล้วแผ่ไป
แผ่เมตตาทั่วไปในสรรพสัตว์
สารพัดเกลียดชังแต่ครั้งไหน
ขอให้เขาได้ดีมีสุขใจ
ตั้งจิตไว้ในเมตตาอย่าคิดชัง
แล้วตัวเราจะสบายคลายทุกข์ร้อน
จิตเพิกถอนจากความเกลียดแต่หนหลัง
อะนีฆา สุขี อัตตานัง
พ้นทุกขัง ก็เพราะจิตคิดดีเอย

คนมีเงินเพราะมีงานบันดาลสุข ... คนไร้งานก็พาลทุกข์ไม่สุขล้น
เพราะการงานวัดค่าราคาคน ... มีหรือจนบ่งชื้อยู่ที่งาน

ค่าของน้ำใจ

น้ำใดๆ ในโลกจะดีเหมือนน้ำใจ ไม่มีเลย การเสียสละเป็นการเสียเพื่อได้มา

ขับรถดีมีน้ำใจภัยไม่มี ความรักมาเพราะน้ำใจมี
ความรักหนีเพราะน้ำใจหมด ความรักหมดเพราะน้ำใจแห้ง
น้ำบ่อน้ำคลองยังเป็นรองน้ำใจ น้ำที่ไหนๆ ก็สู้น้ำใจไม่ได้
คนขาดน้ำใจเป็นภัยต่อสังคม คนมีน้ำใจทำให้บ้านเมืองเจริญ

วิธีสร้างความร่ำรวย

กลัวจนอย่าใช้มาก กลัวลำบากอย่าใช้หมด
ใช้หมดจะลำบาก ใช้มากจะยากจน
กลัวจนต้องประหยัด กลัววิบัติต้องระวัง
ขยันและอดทน ความจนไม่กล้ำกราย
อย่าจ่ายหมดจะลำบาก อย่าจ่ายมากจะยากนาน
ใครจะช่วยตัวเราก็เปล่าดาย อย่ามักง่ายเงินทองของสำคัญ
สร้างอนาคตด้วยความประหยัด สร้างสมบัติด้วยความขยัน
ประหยัดวันนี้จะเป็นเศรษฐีในวันหน้า

กำลังใจ

หัดสร้างกำลังใจ ให้กำลังใจด้วยตนเอง ดีกว่าจะไปขอรับกำลังใจหรือขอพรจากผู้อื่น หันมามองตัวเราเอง และเตือนตัวเรา ให้กำลังใจเราตลอดเวลา อย่าประมาท อย่าชะล่าใจ อย่าเหนื่อยหน่ายท้อแท้เป็นอันขาด (คนที่ท้อแท้เบื่อหน่าย เป็นคนตายก่อนหมดอายุ) มนุษย์เราไม่อาจสร้างความยิ่งใหญ่ได้ด้วยวิธีการของคนเกียจคร้าน คนที่เกียจคร้านไม่ดี ไม่มีในชีวิตจริง

กระแสน้ำที่ไหลเชี่ยว ปลาย่อมว่ายทวนน้ำเสมอ ปลาที่ลอยตามน้ำก็มีแต่ปลาตายเท่านั้น มนุษย์เราก็ต้องรู้จักต่อสู้อุปสรรค เหมือนปลาที่ว่ายทวนน้ำ ผู้ที่ปล่อยให้โชคชะตาหมุนไปตามเหตุการณ์ก็เหมือนกับคนที่ตายแล้ว ถึงแม้อะไรๆ จะเสียไปหมด แต่อนาคตก็ยังอยู่ วันเวลาข้างหน้ายังเป็นของเรา คิดใหม่ ทำใหม่ สร้างใหม่ และตั้งต้นชีวิตใหม่ สร้างคุณงามความดี หลีกหนีความชั่ว แล้วสวรรค์จะช่วยคนที่ช่วยตนเอง ผู้ที่โชคดีน่าชมเชย คนที่มีความมานะอดทน มีความเพียรพยายาม ความเพียรเป็นศัตรูในตอนแรก เป็นญาติสนิทในตอนหลัง ส่วนความเกียจคร้านเป็นญาติสนิทในเบื้องต้น แต่เป็นศัตรูในตอนปลาย

"ใจมีขวัญ ใจมีหวัง ใจยังสู้
ใจยังกู่ก้องฟ้าว่ายังไหว
ถึงทุกข์บ้างถึงลำเค็ญจะเป็นไร
เพราะหัวใจยังสู้อยู่เต็มร้อย
ถึงจะผิดพลาดพลั้งก็ยังก้าว
ถึงจะร้อนหนาวก้าวไปไม่ท้อถอย
ถึงทุกข์ยากเพียงใดไม่หวังคอย
ถึงแรงน้อยใจยังสู้มุ่งสู่ฝัน"

ความไม่สบายใจของมนุษย์

ความไม่สบายใจเป็นเรื่องของมนุษย์ปุถุชนทั่วๆ ไป ถ้าเราไม่รู้จักเหตุผล เราก็จะเป็นทุกข์เรื่อยไป เพราะฉะนั้นเราจะต้องเรียนรู้ใจของเราว่า ความไม่สบายใจมันเกิดขึ้นที่ไหน และจะดับที่ไหน มันอยู่ที่เหตุและผล ไม่สบายใจคือ Let it go, and get it out

ดังนั้นคำว่าไม่สบายใจอย่าให้มีขึ้นในจิตใจของเราอีกต่อไป Let it go, and let it out ก่อนที่มันจะเกิดขึ้นที่ใจของเรา Let it go ต้องปล่อยให้มันผ่านไป อย่ารับเอาความไม่สบายใจไว้ และถ้าเผลอไปมันจะแอบเข้ามาอยู่ในใจเรา

ได้ พอเรามีสติรู้สึกตัว ต้องรีบ Get it out ขับให้มันออกไปจากใจเราทันที อย่าให้หลงเหลืออยู่เป็นอันขาด เราต้องคิดเสมอว่าความไม่สบายใจเป็นศัตรูเป็นมารอันร้ายกาจของเรา ทำให้ใจเราไม่สงบ สติปัญญาไม่แจ่มใส ประสาทและสมองทำงานไม่ปกติ เป็นต้นเหตุให้ร่างกายของเรา พลอยไม่สบายไปด้วย ดังนั้นจึงมีคำกลอนสอนใจไว้ว่า

"ไม่สบายแม้นิดหน่อยปล่อยผ่านไป
อย่ารับไว้ในหทัยให้หม่นหมอง
หากมันแอบยึดใจเราไปครอบครอง
ก็จำต้องต่อสู้ด้วยรู้ตัว

หลักการในการตั้งตัว

ผู้ที่จะตั้งตัวเป็นหลักฐานมั่นคง จะต้องมีอุปกรณ์ชิ้นสำคัญ นั่นก็คือความอดทน อันเป็นผลให้เกิดความประหยัด บางท่านอยากร่ำรวยแต่ผิดหวังเพราะมีนิสัยสุรุ่ยสุร่าย ใช้จ่ายเปลือง ไม่รู้จักเก็บหอมรอมริบ มีเท่าไหร่ก็ใช้หมด มีความเป็นอยู่ที่เรียกว่า หาเช้ากินค่ำ หรือวันนี้เพื่อวันนี้ อยู่ไปวันๆ ไม่คิดถึงอนาคต ชีวิตมืดมนไร้ความหมายเหมือนตายทั้งเป็น จัดว่าเป็นผู้ฆ่าตัวเองโดยแท้ พฤติกรรมเช่นนี้ก็ให้เกิดอาชญากรรมต่างๆ มีจี้ ปล้น ลักขโมย เป็นต้น บางท่านก็เข้าใจผิด คิดโทษเวรกรรม โทษเทวดาฟ้าดิน หรือญาติพี่น้องว่าให้โทษ คอยกีดกันอย่างนั้นอย่างนี้ ตัวเองทำตัวเองไม่ดีกลับมองไม่เห็น ยิ่งไปกว่านั้นบางรายขยันไปบนบาน

ศาลกล่าวต่อเทพาอารักษ์ ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อขอโชคขอลาภ ขอเลข หรือบ้าบออยู่กับการพนัน เพื่อให้รวยทันใจ ผลสุดท้ายก็ล่มจมย่อยยับเพราะการพนัน คนที่คอยโชคชะตาราศีนั้น ไม่ผิดอะไรกับเสือสิงห์หรือราชสีห์ ที่เขาปั้นหรือทำด้วยหินที่ตั้งไว้หน้าปราสาท แม้กาก็จับหัวได้ ส่อแสดงให้เห็นว่าเป็นอยู่แต่เพียงร่าง แต่ไม่มีจิตใจซึ่งไร้อำนาจ ไร้กำลังที่จะต่อสู้ต่ออุปสรรค เป็นการปล่อยชีวิตไปตามยถากรรม เช่นเดียวกับสวะในแม่น้ำลำธาร ซึ่งล่องลอยไปตามกระแสน้ำ ลอยไปอย่างไร้จุดหมายปลายทาง

คนขาดธรรม

แย่งกันทำมาหากิน *แย่งถิ่นกันอยู่*
แย่งคู่กันสวาท *แย่งอำนาจกันเป็นใหญ่*

เหตุที่คนไม่เข้าวัด

ตัดห่วงไม่ขาด *ฉลาดกว่านักเทศน์*
เป็นเหตุด้วยสังขาร *เกี่ยวด้านศาสนา*
ไม่เห็นคุณค่าของการเข้าวัด

ปฏิรูปเทส

(การอยู่ในสถานที่อันสมควร)

ต้นไม้ใหญ่ เช่น ต้นสัก ต้นตะเคียน ต้นยาง ถ้าเอามาปลูกไว้ในกระถาง มันก็โตไม่ได้ฉันใด คนที่แม้มีแววดี มีความรู้ดี มีความสามารถ ถ้าไปอยู่ในถิ่นที่มิใช่ปฏิรูปเทส ก็เจริญไม่ได้ฉันนั้น

ปุ๋ยบำรุงหัวใจ

ต้นไม้แคระแกร็น ใบเหี่ยวเฉา ไม่ออกดอกออกผล ก็เพราะขาดน้ำขาดปุ๋ยคอยบำรุง ถ้าคนขาดปุ๋ยแห่งคุณธรรมบำรุงหัวใจ โลกจะสดสวยได้ฤา

วิธีสร้างความร่ำรวย

กลัวจนอย่าใช้มาก　　กลัวลำบากอย่าใช้หมด
ใช้หมดจะลำบาก　　ใช้มากจะยากจน

"วันนี้ไม่สร้าง พรุ่งนี้ก็ไม่มี วันนี้ไม่เก็บ วันหน้าก็ไม่เหลือ"

อันความรู้แม้กระจ่างเพียงอย่างเดียว
ขอให้เชี่ยวชาญเถิดจะเกิดผล
จะได้ช่วยเชิดชูฟูสกนธ์
ถึงยากจนพงศ์ไพร่คงได้ดี

คำสอนก็คือว่า

อย่ารู้อย่างเป็ด คือ เป็ดนั้นรู้หลายอย่าง บินได้แต่ไม่เหมือนนก ขันได้แต่ไม่เหมือนไก่ ว่ายน้ำได้แต่ไม่ไวเหมือนปลา เป็ดรู้หลายอย่างแต่เอาดีไม่ได้สักอย่าง เพียงแต่เนื้อกินอร่อยเท่านั้นเอง

คติธรรมชีวิตคู่

สามีภรรยาจะอยู่กันยืนยาวนาน ต้องมีคติประจำใจ ดังนี้

อดทนเหมือนอูฐ　　ไม่พูดเหมือนปลา
ปกป้องเหมือนหมา　　โง่บ้าเหมือนควาย

เหตุทำให้หย่าร้างกันง่าย ๖ อย่าง

๑. เอาแต่ใจตัวเองมากเกินไป
๒. หึงแบบไร้ขีดจำกัด
๓. บอกเลิกทุกครั้งที่ทะเลาะกัน
๔. เจาะแจ๊ะกันต่อหน้า
๕. โกรธแล้วไม่พูดด้วย
๖. พูดจาข่มกันต่อหน้าคนอื่น

๘ อยาก

๑. อยากมีเงินต้องทำงานจึงพานพบ
๒. อยากเรียนจบต้องขยันหมั่นศึกษา
๓. ถ้าอยากรักต้องฝึกใฝ่เวียนไปมา
๔. อยากมีหน้าต้องเสนอหน้าอาสาคน
๕. อยากมีเกียรติต้องเลิกชั่วอย่ากลัวอด
๖. อยากมียศต้องกล้าแข็งทุกแห่งหน
๗. อยากเป็นหนึ่งต้องพึ่งตัวของตน
๘. อยากเป็นคนต้องมีธรรมประจำใจ

น้ำตาพ่อแม่

พ่อแบกไถไปนายามฟ้าสาง
ลูกคิดสร้างความชั่วให้มัวหมอง
แม่รดผักตักน้ำในลำคลอง
ลูกไปจองตั๋วหนังแต่ยังวัน
พ่อถากฟันดินนาจนฟ้าสาย
ลูกสบายอัดบุหรี่มีความฝัน
แม่กินข้าวกับเกลือเมื่อเที่ยงวัน
ลูกสุขสันต์ข้าวมันไก่ใจใหญ่พอ
พ่อมือแตกบอบช้ำปล้ำถางป่า
ลูกเข้าบาร์เต้นรำช้ำใจหนอ
แม่นุ่งผ้าผืนหนึ่งซึ่งมอซอ
ลูกสุดหล่อนุ่งมอร์สสุดยอดเลย

สุทธิ อะสุทธิ ปัจจัตตัง ความบริสุทธิ์และความไม่บริสุทธิ์ เป็นของเฉพาะตน รู้ได้เฉพาะตน

สะนาถา วิหะระถะ มา อะนาถา จงอยู่อย่างมีหลักยึดเหนี่ยวใจ อย่าเป็นคนไร้ที่พึ่ง

"ทลิทฺทิยํ ทุกฺขํ โลเก"

ความจน	เป็นทุกข์ในโลก
การกู้ยืม	เป็นทุกข์ในโลก
ความเสียดอกเบี้ย	เป็นทุกข์ในโลก
การถูกทวงหนี้	เป็นทุกข์ในโลก
การถูกตามตัว	เป็นทุกข์ในโลก
การถูกจองจำ	เป็นทุกข์ในโลก

สุขของคฤหัสถ์ ๔ อย่าง

๑. สุขเกิดแต่การมีทรัพย์

๒. สุขเกิดแต่การจ่ายทรัพย์บริโภค

๓. สุขเกิดแต่ความไม่ต้องเป็นหนี้

๔. สุขเกิดแต่การประกอบการงานที่ปราศจากโทษ

การมีทรัพย์ทำให้เกิดความสุข ความปลาบปลื้มใจ บุคคลผู้มีทรัพย์ก็ได้จับจ่ายใช้สอย เพื่อการดำรงชีวิตให้มีสุข โดยไม่ต้องเป็นหนี้ใคร คนที่เป็นหนี้เขาย่อมมีแต่ทุกข์ การประกอบการงานที่ปราศจากโทษ ก็ให้เกิดความสุข อันจะเกิดจากการประกอบการงานนั้น

กิเลสเป็นตัวร้ายกาจ เราต้องฆ่าให้ตายก่อนที่เราจะตาย ***กิเลสที่มีอยู่ในตัวเรานั้น คือ ราคะ โทสะ โมหะ ราคะ*** คือ ความกำหนัดในอารมณ์ที่ตั้งแห่งความกำหนัด ***โทสะ*** คือ ความโกรธเคืองหรือความคิดร้ายในอารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งความโกรธ คือ สิ่งที่ไม่ชอบใจนั่นเอง ส่วน ***โมหะ*** คือ ความหลง ไม่รู้จริงตามสภาวธรรม ต้องอาศัยตบะเป็นเครื่องเผาผลาญ

It Buddhist theology is in my body is Raka Dosa and Moha. It is feeling Dosa is angry or bad think in your feeling. Moha is Fascination and don't know about Sababhavadhamma.

คำสอนของพระพุทธเจ้า

ท่านทรงสอนให้สัตว์โลกมีความเมตตากรุณาต่อกัน ไม่พยาบาทต่อกัน อาฆาตต่อกัน จองล้างจองผลาญแก่กัน เป็นการให้สันติความสงบ หรือให้สันติเกิดขึ้นแก่ชาวโลก เราจึงยอมรับว่าพระพุทธศาสนาเป็นแหล่งแห่งความสงบสุข

The teachings of the Buddha for animal is mercy kindness and no feud it is peace and easeful of the world. Every body concept the Buddhist is the way to peaceful.

ปะมาโท มัจจุโน ปะทัง

ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย

ความประมาทเป็นหนทางแห่งมรณะ หรือความตาย ตายทุกอย่าง ตายทั้งเป็น หรือตายเมื่อล่วงลับดับขันธ์ แล้วก็ตายจากความดีความชอบ ตายแล้ว ชื่อเสียงคุณงามความดีพลอยตายไปด้วย ไม่มีอะไรเหลือเลย เนื่องด้วยความประมาท

Carelessness is the way of death. When you die your goodness and renown die at the same time because of carelessness.

อัปปะมาโท อะมะตัง ปะทัง

ความไม่ประมาทเป็นหนทางไม่ตาย

คือความไม่เลินเล่อเผลอตัว ไม่ลืมตน มีสติสัมปชัญญะ ควบคุมกิจการงานที่ทำ หรือคำพูด และเรื่องที่คิดตลอดเวลา

Carefulness is no heedlessness and has sense to control for errand that you word that you say and story that you think all time.

การที่เราจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็ต้องอาศัยความขยันหมั่นเพียรเป็นพื้นฐาน เป็นเบื้องต้น จะทำอะไรก็ตามกิจการนั้นจะน้อยหรือใหญ่ก็ตาม ต้องอาศัยความเพียรพยายามอดทนเข้าไปกระตุ้นจึงจะสำเร็จ หรือสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ถ้าหากขาดความเพียรพยายามแล้ว งานนั้นก็ไม่ประสบความสำเร็จ ไม่มีทางจบ

You Must have diligent is basic then you want to do something. Big or small job must resort diligent in consequence to complete. If you don't have diligent you will work forever.

การที่ข้าพเจ้าทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาก็เพื่อที่จะปลุกผู้ที่ท้อแท้เหนื่อยใจ หรือหมดกำลังใจ ให้กลับมามีความหวัง มีกำลังใจและมีความเพียรพยายามสู้ต่อไป โดยได้รวบรวมพุทธภาษิตและสุภาษิตต่างๆ มาจากหลายๆ แหล่ง ซึ่งน่า

จะเป็นประโยชน์กับผู้อ่านที่แท้และหมดกำลังใจ โลกเราทุกวันนี้หมุนอยู่ตลอดเวลา ไม่เคยหยุด เวลานาทีก็ผ่านไปทุกวัน ชีวิตของคนเราก็คืบคลานเข้าไปใกล้ความตายทุกที ความตายมาถึงแน่และเร็วกว่าที่คิดเสียอีก เดี๋ยววันเดี๋ยวคืนล่วงไปเร็วเหลือเกิน ดังนั้นท่านทั้งหลายจงอย่าประมาท อย่ามัวรอแต่ผลัดวันประกันพรุ่ง อย่ามัวแต่รอเวลาว่ายังเช้าอยู่ หรือคิดว่ายังมีเวลาอีกเยอะ อย่านอนใจว่ายังมีเวลาอีกหลายปี ขอให้รีบรู้ตัวก่อนที่จะสายเกินไป

"อย่าไปท้อกับปัญหาที่เกิดขึ้น
จงลุกขึ้นยืนต่อสู้กับทุกสิ่ง
ความใฝ่ฝันของเธอจะเป็นจริง
หากทุกสิ่งที่เธอทำด้วยจริงใจ"

อุดมการณ์ชีวิต

"ส่งเสริมการศึกษา เทศนาสอนประชาชน
พัฒนาตนให้ก้าวหน้า ค้นคว้าข้อธรรม
นำออกบรรยาย ขวนขวายในกิจวัตร
ฝึกหัดการประพันธ์ กวดขันระเบียบวินัย
มีน้ำใจกับทุกคน ไม่สนเรื่องงมงาย"

ท้ายเล่ม

ขอฝากข้อคิดสะกิดใจแด่ท่านผู้อ่านหนังสือเล่มนี้ เพื่อเป็นเครื่องอุทาหรณ์สอนใจในการเปรียบเทียบของสองสิ่งที่คล้ายๆ กัน แต่การเจริญพันธุ์ต่างกันโดยสิ้นเชิง ***กล้วยไม้~กาฝาก*** ต้นไม้สองชนิดนี้มีลักษณะเหมือนกัน คือ ชอบอาศัยต้นไม้อื่นเกาะ แต่ที่ต่างกันคือ กล้วยไม้รากไม่เป็นพิษ ไม่แย่งอาหารจากต้นไม้ที่เกาะ และมีความสวยงาม บางต้นมีราคาแพงมาก เป็นที่ปรารถนาของคนทั่วไป นับว่าเป็นต้นไม้ที่มีเสน่ห์ ใครเห็นก็ชื่นชอบชื่นชม

ส่วนกาฝากมีรากเป็นพิษ ปกติแย่งอาหารจากต้นไม้ที่ไปเกาะ และไม่มีดอกดวงอะไรที่น่าภิรมย์ชมชื่น เป็นต้นไม้ที่อาภัพ ไม่มีใครปรารถนา เนื่องจากรากมีพิษ เมื่อไปเกาะที่ต้นไม้ใดต้นไม้นั้นก็ต้องมีอันเหี่ยวเฉาแห้งตายไปในที่สุด

จากต้นไม้ทั้งสองชนิดนี้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคนเรา ก็จะได้ข้อปฏิบัติอันล้ำค่า กล่าวคือ ***ประเภทกล้วยไม้เป็นคนมีเสน่ห์*** เป็นลูกใครพ่อแม่ก็โปรดปราน เป็นศิษย์ใครครูบาอาจารย์ก็รักใคร่ เป็นพระอยู่วัดไหนก็นำความเจริญมาให้แก่วัดนั้น เป็นพระที่มีประโยชน์เคร่งครัดต่อพระธรรมวินัย ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ สุภาพเรียบร้อย ทำชื่อเสียงให้แก่วัดโด่งดัง สมภารก็สบายใจ นี่คือ คนกล้วยไม้

ส่วนประเภทคนกาฝาก เป็นคนไม่ดีมีพิษ ชอบสร้างความเดือดร้อนให้แก่พ่อแม่ เป็นลูกใครพ่อแม่ก็เดือดร้อน สร้างความเสื่อมเสียให้วงศ์ตระกูล เป็นศิษย์ใครครูบาอาจารย์ก็เอือมระอา ทำให้โรงเรียนหรือสถาบันเสื่อมเสียชื่อเสียง หากเป็นพระก็เป็นพระที่ไม่ดี ไม่เคร่งครัดต่อพระธรรมวินัย ไม่สนใจต่อกิจวัตร เกียจคร้าน ต่อการงาน ไม่ช่วยดูแลโบสถ์ วิหาร ลานเจดีย์ เกียจคร้านต่อการทำวัตร ไหว้พระสวดมนต์ไม่สุภาพเรียบร้อย ดื้อรั้น ทำให้ญาติโยมเสื่อมศรัทธา ทำให้วัดเสื่อมเสียชื่อเสียง ทำให้สมภารหนักใจ

นี่คือข้อเปรียบเทียบต้นไม้สองชนิด เพื่อให้ท่านผู้อ่านเอาไปคิดพิจารณา

คนเราเลือกเกิดไม่ได้ แต่ในเมื่อเกิดมาแล้ว ก็สามารถที่จะทำอะไรได้หลายๆ อย่าง จะทำดีก็ได้ จะทำชั่วก็ได้ เราสามารถที่จะเลือกทางเดินของเราได้เอง หากเราอยากได้ความชั่ว สิ่งชั่วๆ ก็มีให้เราเลือกมากมาย เรามีโรงหนัง มีบาร์ มีคลับ มีโรงอาบอบนวด มีแหล่งอบายมุข ให้เราได้มั่วสุม มีอยู่ทุกซอกทุกมุมในบ้านเมืองเรา และในทางตรงกันข้าม หากเราอยากได้ความดี อยากได้บุญกุศล ในบ้านเราก็มีสิ่งดีๆ ให้เราเลือกมากมาย เรามีศาสนาพุทธที่ดีที่สุดในโลก ***เรามีพระพุทธเป็นผู้นำ เรามีพระธรรมเป็นแผนที่ เรามีพระสงฆ์เป็นผู้ชี้เพื่อให้เราเป็นคนดี*** สอนให้เราทำความดี มีวัดวาอาราม มีโบสถ์ วิหาร สถานการศึกษา มีสำนักปฏิบัติธรรม มีวันสำคัญต่างๆ ที่ดีๆ ในทางพระพุทธศาสนาอีกมากมาย สิ่งเหล่านี้มีทุกหนทุกแห่งทั่วเมืองไทย

นอกจากที่ว่ามานี้แล้ว ยังมีนักปราชญ์ ราชบัณฑิต มีพระสงฆ์องค์เจ้าที่จะเป็นที่พึ่ง ช่วยสอน ช่วยแนะนำในเรื่องของศีลธรรมมีอยู่มากมาย

เพราะฉะนั้น จึงขึ้นอยู่กับตัวเราว่าจะเดินไปทางไหน พิจารณาแล้วหาทางเดินด้วยตัวของเราเองเถิด ทุกคนที่ได้เกิดมาแล้วย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทุกสิ่งที่อยู่ในโลกล้วนมีประโยชน์ต่อเรา ดังนั้นควรเอาแบบอย่างที่ดีๆ

คนทำดีได้ดีมีอยู่ทั่ว คนทำชั่วได้ชั่วต้องมัวหมอง
ความดีชั่วคอยบังคับช่วยรับรอง ผลสนองถึงตัวคือชั่วดี

อุดมการณ์ชีวิต

ส่งเสริมการศึกษา เทศนาสอนประชาชน
พัฒนาตนให้ก้าวหน้า ค้นคว้าข้อธรรม
นำออกบรรยาย ขวนขวายในกิจวัตร
ฝึกหัดการประพันธ์ กวดขันระเบียบวินัย
มีน้ำใจกับทุกคน ไม่สนเรื่องงมงาย

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน

พิมพ์ที่ **โชคดีการพิมพ์**

ถ.ประโคนชัย ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ โทร : 02-3880708, 02-7029704, 02-7026000-1